

Zrozumiteľne o smerovaní ekonomiky

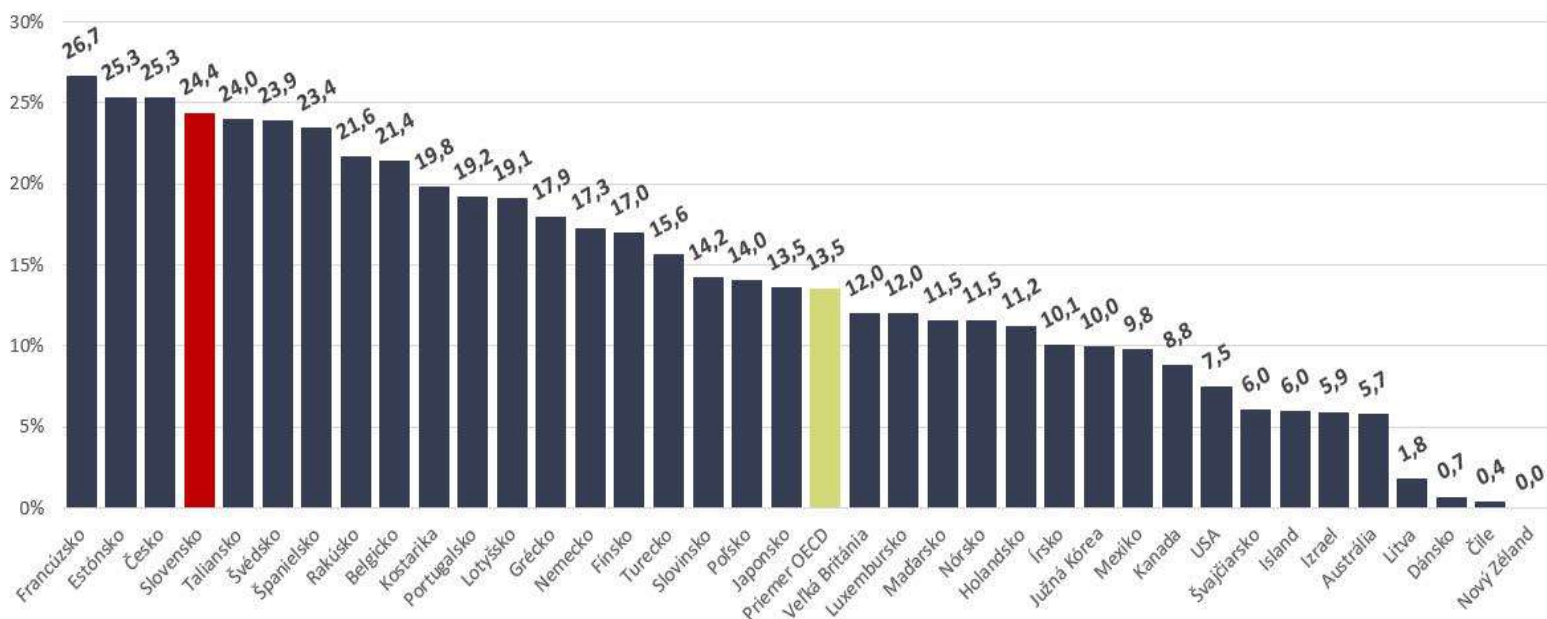
06/2026 www.klub500.sk

 www.linkedin.com/company/klub-500

Ekonomika • Trendy • Analýzy

I. GRAF TÝŽDŇA

Porovnanie krajín podľa odvodov zamestnávateľov (% z nákladov práce)

Zdroj: OECD
Pozn.: Rok 2025.

KEĎ SA ZAMESTNÁVANIE NEOPLATÍ: SLOVENSKÝ PARADOX VYSOKÝCH ODVODOV

Najväčší účet za vysoké zdanenie práce na Slovensku neplatia zamestnanci, ale zamestnávateľa. Najnovšie dáta OECD za rok 2025 opäť ukazujú, že daňovo-odvodové zaťaženie práce je u nás nadpriemerné, pričom jeho podstatná časť neleží na zamestnancoch, ale práve na firmách. Pri modelovom príklade slobodného človeka s priemernou mzdou dosahuje celkový daňovo-odvodový klin 42,7 %, čo Slovensko radí výrazne nad priemer OECD (35,1 %) a medzi krajiny s nadmerným zaťažením práce. Skutočný problém však nespočíva len vo výške tohto zaťaženia, ale najmä v

jeho štruktúre, keďže neúmerne veľká časť odvodov leží na pleciach zamestnávateľov, čím sa práca systematicky predražuje.

Dôsledky sú pritom širšie. Firmy sú opatrnejšie pri prijímaní nových ľudí, častejšie odkladajú investície a časť z nich hľadá úspory cez automatizáciu, outsourcing alebo presun aktivít do krajín s priaznivejším nastavením. Vysoké odvodové zaťaženie zároveň znižuje konkurencieschopnosť slovenských podnikov, obmedzuje rast miezd v dlhodobom horizonte a deformuje trh práce tým, že zvyšuje rozdiel medzi celkovou cenou práce a tým, čo zamestnanec reálne dostane.

Zrozumiteľne o smerovaní ekonomiky

06/2026

www.klub500.skwww.linkedin.com/company/klub-500

Ekonomika • Trendy • Analýzy

Pri pohľade na rozklad daňovo-odvodového klinu je zrejmé, že zamestnávateľské odvody dosahujú 24,4 % z celkových nákladov práce, čo je jedna z najvyšších hodnôt v rámci sledovaných krajín. Pre porovnanie, priemer OECD je na úrovni 13,5 %. Slovenskí zamestnávateľia tak platia takmer dvojnásobok toho, čo je bežné vo vyspelých ekonomikách. Tento rozdiel zásadne ovplyvňuje rozhodovanie firiem o prijímaní nových zamestnancov, investíciách aj o tom, kde budú svoje aktivity rozvíjať.

Zaujímavý je aj kontrast medzi jednotlivými krajinami. Kým napríklad v Dánsku, Litve alebo na Novom Zélande sú zamestnávateľské odvody minimálne alebo nulové a väčšia časť zataženia je presunutá do dane z príjmu, Slovensko ide opačným smerom.

Osobitne zaujímavé je porovnanie s Poľskom, teda krajinou V4 s veľmi podobným historickým a ekonomickým východiskom. Poľsko pritom v posledných rokoch patrí medzi najrýchlejšie rastúce ekonomiky regiónu a výrazne posilňuje svoju pozíciu investičnej destinácie. Aj v oblasti zdaňovania práce má nastavenie priaznivejšie, keďže celkové daňovo-odvodové zataženie je výrazne nižšie a podiel odvodov na strane zamestnávateľa nedosahuje ani zďaleka také extrémne hodnoty ako na Slovensku. To sa premieta do nižších nákladov práce, vyššej flexibility trhu práce a väčšej atraktivity pre investorov. V praxi tak Poľsko ukazuje, že aj

krajina s podobným východiskom môže kombinovať rast, zamestnanosť a celkovú konkurencieschopnosť ekonomiky s menej deformujúcim nastavením odvodového systému.

Slovensko sa však rozhodlo ísť opačným smerom. Výsledkom je systém, ktorý síce na prvý pohľad „chráni“ čisté mzdy zamestnancov, no v skutočnosti dusí tvorbu pracovných miest a zvyšuje cenu práce. Táto cena je pritom jedným z kľúčových faktorov udržania konkurencieschopnosti ekonomiky.

V konečnom dôsledku na to doplácajú aj samotní zamestnanci. Vyššia cena práce znamená menej pracovných príležitostí, pomalší rast miezd a nižšiu flexibilitu firiem investovať do ľudí – či už ide o nové pozície, benefity alebo rozvoj zamestnancov. Časť nákladov sa totiž nevyhnutne premieta do toho, koľko si firma môže dovoliť vyplatiť „na ruku“. Systém tak vytvára paradox: hoci formálne chráni čisté mzdy, v praxi obmedzuje ich rast, znižuje šance na zamestnanie a oslabuje celkovú dynamiku trhu práce.

Z pohľadu investora je situácia ešte výpovednejšia. Celkové náklady práce na Slovensku síce nedosahujú úroveň najbohatších krajín, no pomer medzi tým, čo zamestnanec dostane „na ruku“, a tým, čo zaplatí zamestnávateľ, je výrazne deformovaný. V praxi to znamená, že každý dodatočný zamestnanec predstavuje pre firmu výrazne vyšší náklad, než by

Zrozumiteľne o smerovaní ekonomiky

06/2026

www.klub500.sk

www.linkedin.com/company/klub-500

Ekonomika • Trendy • Analýzy

zodpovedalo jeho čistému príjmu. Takéto nastavenie prirodzene motivuje firmy hľadať alternatívy, a to od automatizácie cez outsourcing až po presun aktivít do priaznivejších jurisdikcií.

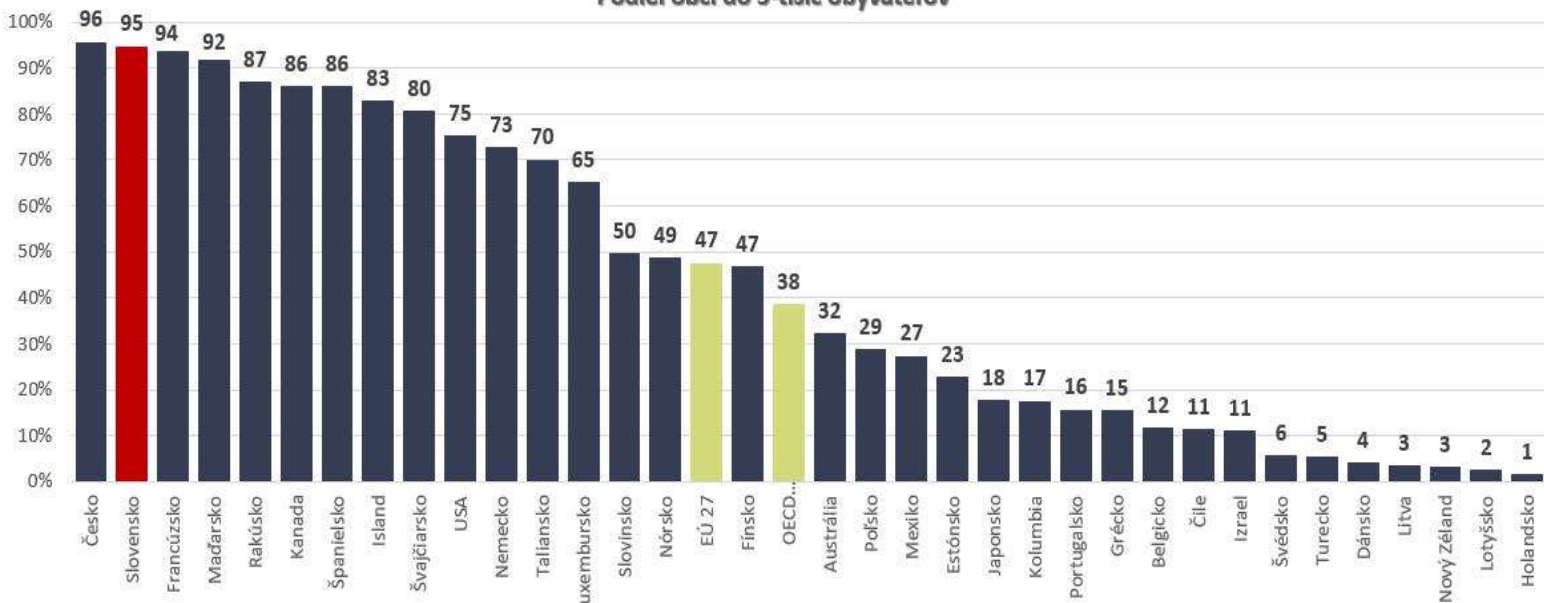
Slovensko sa tak dostáva do pasce vlastného systému. Na jednej strane potrebuje zvyšovať zamestnanosť, produktivitu a prilákať investície s vyššou pridanou hodnotou. Na druhej strane však udržiava model, ktorý tieto ciele systematicky podkopáva. Vysoké zamestnávateľské odvody tak fungujú ako skrytá daň na podnikanie, pričom čím viac

chce firma rásť a zamestnávať, tým viac za to v konečnom dôsledku platí.

Ak má byť slovenská ekonomika dlhodobo konkurencieschopná, bude nevyhnutné prehodnotiť samotnú filozofiu zdaňovania práce. Bez zníženia odvodového zaťaženia na strane zamestnávateľov sa bude len ťažko dariť vytvárať prostredie, v ktorom sa oplatí podnikáť, inovovať a rásť. Dáta OECD totiž nehovoria len o percentách. Hovoria najmä o realite, v ktorej podnikanie na Slovensku jednoducho nie je ľahké.

II. SLOVENSKO V EÚ

Podiel obcí do 5-tisíc obyvateľov

Zdroj: OECD
Pozn.: Údaje za rok 2024.

Diana Motúzová

motuzova@klub500.sk

+421 903 259 633

Zrozumiteľne o smerovaní ekonomiky

06/2026

www.klub500.skwww.linkedin.com/company/klub-500

Ekonomika • Trendy • Analýzy

ROZDROBENÉ SLOVENSKO, DRAHÝ ŠTÁT: ÚSPEŠNÁ KONSOLIDÁCIA SI VYŽADUJE AJ REFORMU SAMOSPRÁV

Slovenská verejná správa dlhodobo naráža na štrukturálny problém, ktorý výrazne limituje jej efektívnosť. Je ním extrémna rozdrobenosť územnej samosprávy. Dáta ukazujú, že nejde o okrajový jav, ale o systémovú anomáliu v európskom aj širšom OECD kontexte. Až približne 95 % všetkých obcí na Slovensku má menej ako 5-tisíc obyvateľov, pričom až 84 % obcí nedosahuje ani hranicu 2-tisíc obyvateľov. Pre porovnanie, v rámci EÚ je v priemere 47 % obcí do 5 000 obyvateľov a len 29 % obcí do 2 000 obyvateľov. Takto nastavená štruktúra znamená, že výkon verejnej správy je rozdelený medzi veľmi veľký počet malých administratívnych jednotiek, ktoré nedokážu efektívne využívať ekonomiku rozsahu.

V európskom porovnaní je Slovensko na úplnom okraji. Priemerná veľkosť obce je u nás niekoľkonásobne menšia než priemer krajín EÚ a OECD. Kým napríklad v krajinách ako Írsko, Dánsko, Litva, Lotyšsko, Švédsko či Grécko dosahuje priemerná obec desaťtisíce obyvateľov, na Slovensku ide len o niečo cez 1 860 obyvateľov. Takýto rozdiel sa následne premieta do nákladov na správu, kvality poskytovaných služieb aj schopnosti realizovať investície. Malé obce totiž často nemajú kapacitu na profesionálny aparát,

čo vedie k duplicite funkcií, vyšším jednotkovým nákladom a slabšej vyjednávacjej pozícii pri obstarávaní služieb.

Dôsledkom tejto fragmentácie je aj neúmerne vysoký počet volených predstaviteľov. Slovensko má približne trojnásobne vyšší počet starostov na 100-tisíc obyvateľov, ako je priemer EÚ. Každá obec pritom udržiava vlastný administratívny aparát, čo znamená nielen vyššie mzdové výdavky, ale aj rozdrobené riadenie a slabšiu koordináciu verejných politík.

Do celkového obrazu rozdrobenosti samosprávy zapadá aj jej významná váha na trhu práce a vo verejných výdavkoch. Územná samospráva, ktorá okrem vlastných administratívnych kapacít zabezpečuje aj prenesený výkon štátu najmä v oblasti školstva a čiastočne zdravotníctva, zamestnávala v roku 2024 viac ako 205-tisíc ľudí a na osobných výdavkoch spotrebovala vyše 5,1 miliardy eur. Ide tak o jednu z najväčších položiek verejnej správy, kde má organizačné nastavenie priamy dopad na efektívnosť vynakladaných zdrojov.

Kľúčová je pritom štruktúra týchto výdavkov. Samotné mestá, obce a VÚC mimo školstva, zdravotníctva či dopravných podnikov zamestnávali v roku 2024 približne 76-tisíc ľudí, pričom ich osobné výdavky presiahli 1,8 miliardy eur, z toho výdavky na mzdy predstavovali

Zrozumiteľne o smerovaní ekonomiky

06/2026

www.klub500.skwww.linkedin.com/company/klub-500

Ekonomika • Trendy • Analýzy

sumu 1,3 mld. eur. Práve tu sa najvýraznejšie prejavuje dôsledok rozdrobenosti, keďže takto rozdrobené obce udržiavajú vlastný administratívny aparát, čo zvyšuje náklady a obmedzuje úspory z rozsahu. V kontexte konsolidácie tak ide o významný, no zatiaľ nedostatočne využitý priestor na zefektívnenie.

Skúsenosti zo zahraničia ukazujú, že riešenie nemusí nevyhnutne znamenať administratívne rušenie obcí, ktoré je politicky citlivé. Efektívne kroky v tomto smere zaviedlo napríklad Rakúsko, ktoré malo v minulosti tiež rozdrobenú miestnu územnú samosprávu. V 50. rokoch sa štát rozhodol, že nepristúpi k rušeniu obcí, ale pre stanovený počet obcí sa zriadi spoločný úrad. Vo zvyšných obciach sa zrušili obecné úrady, zrušila sa funkcia starostu aj zastupiteľstva a všetko bolo centralizované do jednej obce. Slovenská samospráva by tak mohla profitovať z racionalizácie organizačnej štruktúry a centralizácie administratívy, čo by mohlo priniesť významné finančné úspory. Práve tento prístup dokazuje, že kľúčom nie je počet obcí ako taký, ale spôsob organizácie ich výkonu.

Navyše za posledných 20 rokov rástli na Slovensku výdavky samosprávy rýchlejšie než ekonomika – dokonca približne o tretinu. V porovnaní s väčšinou krajín EÚ je tento rozdiel výraznejší, keďže inde sa výdavky a ekonomika vyvíjali vyrovnanejšie. Vyplýva to z údajov Eurostatu v bežných cenách (bez zohľadnenia inflácie), na ktoré upozorňuje viedenský inštitút KDZ. Rýchlejší rast výdavkov sám o sebe nemusí nevyhnutne signalizovať problém, keďže môže byť dôsledkom rôznych faktorov vrátane zmien vo fungovaní verejnej správy či vývoja nákladov. V podmienkach vysokej fragmentácie však zvyšuje nároky na hospodárne využívanie zdrojov a prehľbuje riziko ich neefektívneho využitia.

Ak má byť konsolidácia verejných financií na Slovensku dlhodobou udržateľnou, bez zásahu do štruktúry územnej samosprávy sa nezaobíde. Súčasný model generuje zbytočné náklady, oslabuje efektívnosť verejných výdavkov a fragmentuje rozhodovanie. Diskusia o reforme samosprávy preto nie je len otázkou celkového fungovania verejnej správy, ale jedným z kľúčových predpokladov ozdravenia verejných financií ako celku.

Zrozumiteľne o smerovaní ekonomiky

06/2026

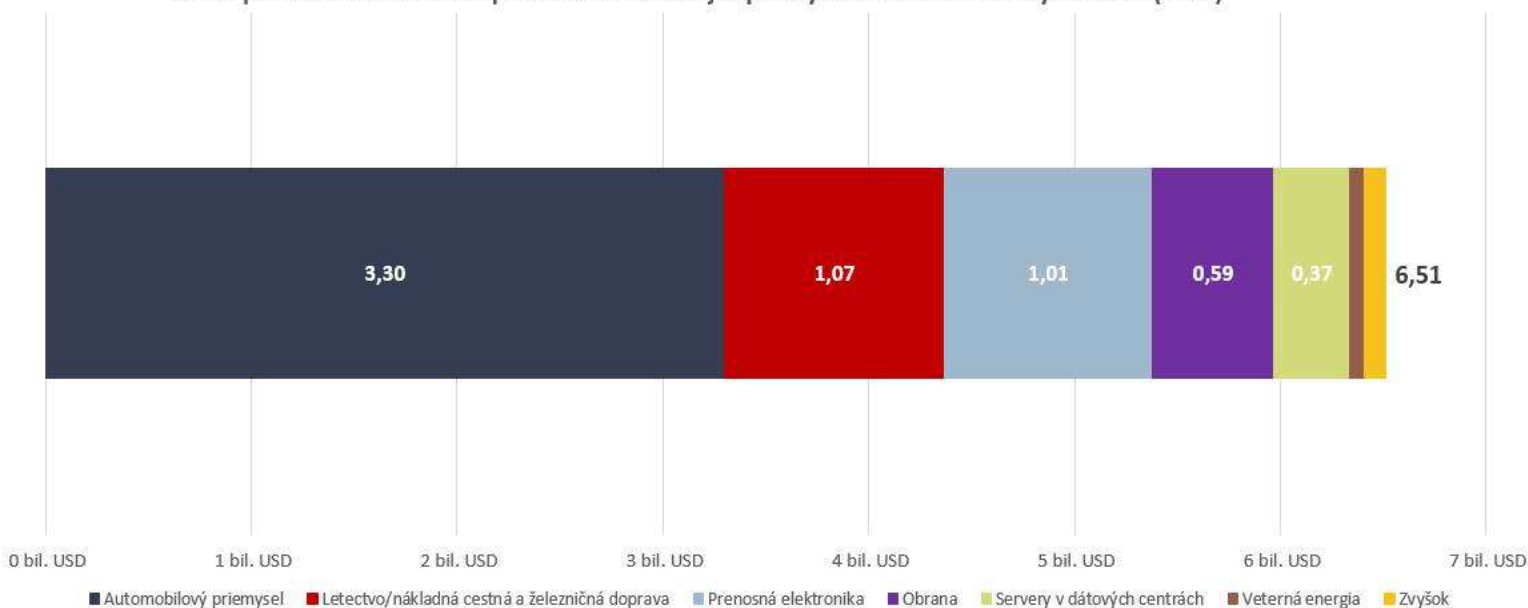

www.klub500.sk

www.linkedin.com/company/klub-500

Ekonomika · Trendy · Analýzy

III. SVET A MY

Riziko pre odvetvia: hodnota produkcie ohrozenej exportnými kontrolami vzácnych zemín (2025)

Zdroj: IEA

RUKOJEMNÍK DODÁVOK: EURÓPA V BILIÓNOVEJ PASCII VZÁCNÝCH ZEMÍN

Čína dnes kontroluje rozhodujúcu časť globálneho reťazca vzácnych zemín od ťažby cez spracovanie až po výrobu magnetov. A v priebehu roka 2025 začala túto pozíciu aktívne využívať. Postupné zavádzanie a rozširovanie exportných kontrol na vybrané prvky, technológie aj komponenty obsahujúce vzácne zeminy ukázalo, že prístup k nim môže byť kedykoľvek obmedzený administratívnym rozhodnutím. A hoci sa podarilo tento problém dočasne zažehnať, práve spomínané kroky zvýraznili reálne riziko prerušenia dodávok pre globálny priemysel.

Súčasná svetová ekonomika totiž stojí na

materiáloch, ktorých využívanie si bežne neuvedomujeme, teda až kým nezačnú chýbať. Vzácne zeminy patria medzi najkritickejšie vstupy moderného priemyslu, od elektromotorov cez elektroniku až po obranné technológie či obnoviteľné zdroje. Ich význam nespočíva v objeme, ale v nenahraditeľnosti, a práve preto predstavujú jednu z najväčších strategických slabín Európy.

Problémom je extrémna koncentrácia výroby. Dominancia jediného dodávateľa znamená, že aj malé narušenie toku surovín môže mať neprimerane veľké dôsledky. V praxi tak niekoľko desiatok tisíc ton materiálu ročne rozhoduje o fungovaní celých priemyselných odvetví. Napríklad objem magnetov zo vzácnych

Diana Motúzová

motuzova@klub500.sk

+421 903 259 633

Zrozumiteľne o smerovaní ekonomiky

06/2026

www.klub500.skwww.linkedin.com/company/klub-500

Ekonomika • Trendy • Analýzy

zemín exportovaný z Číny v jednom roku stačí na výrobu komponentov pre viac ako 61 miliónov automobilov, 20 miliónov elektromobilov, 9,2 milióna priemyselných motorov, 1,5 milióna dronov, desiatky tisíc vojenských lietadiel, tisíce dátových centier či veterných turbín na mori. Ide o jasný dôkaz, že kritické úzke hrdlo sa môže nachádzať tam, kde ho na prvý pohľad nevidno.

Ak by Čína pristúpila k úplnému prerušeniu alebo výraznému obmedzeniu týchto dodávok, hodnota nadväzujúcej výroby ohrozenej v ostatných krajinách by podľa odhadov Medzinárodnej agentúry pre energetiku dosiahla približne 6,5 bilióna dolárov ročne. Pre Európu to znamená potenciálne priame straty presahujúce 1,5 bilióna dolárov. Ide teda o rozsah, ktorý zasahuje samotné jadro jej ekonomiky.

Najvýraznejšie sa to prejavuje v automobilovom priemysle. Ten predstavuje viac ako polovicu ohrozenej hodnoty v Európe a zároveň je jedným z pilierov jej exportnej výkonnosti. Závislosť sa netýka len elektromobilov, ale celého spektra výroby od klasických spaľovacích vozidiel cez hybridy až po komplexné subdodávateľské reťazce. Permanentné magnety sú kľúčovou súčasťou motorov, senzorov či riadiacich systémov a ich výpadok okamžite zasahuje výrobu. Aj krátkodobé narušenia dodávok už v minulosti viedli k určitému obmedzovaniu

produkcie, čo naznačuje, aká krehká je rovnováha v tomto odvetví.

Špecifickú a mimoriadne citlivú oblasť predstavuje obrana. Moderné vojenské technológie od stíhacích lietadiel cez tanky až po raketové systémy a drony sa bez vzácnych zemín prakticky nedajú vyrobiť v požadovanej kvalite. Odhadované ekonomické straty v tomto sektore dosahujú stovky miliárd dolárov, no ich význam ďaleko presahuje ekonomiku. Ide o otázku strategickú autonómie a bezpečnosti. Pre Európu, ktorá sa snaží posilniť svoju obrannú kapacitu, je takáto závislosť zásadným limitom.

Rovnako dôležitá je digitálna infraštruktúra. Dátové centrá, ktoré zabezpečujú fungovanie cloudových služieb, umelej inteligencie či digitálnych platforiem, sú ďalším článkom reťazca závislého od vzácnych zemín. Hoci ich súčasný podiel na celkovej expozícii je nižší než v USA, ich význam rýchlo rastie. Bez stabilných dodávok komponentov sa môže spomaliť digitalizácia ekonomiky a rozvoj nových technológií, čo by malo dlhodobé dôsledky pre konkurencieschopnosť Európy. Osobitnú pozornosť si zaslúži aj energetika, najmä veterná energia. Moderné veterné turbíny, najmä projekty na mori, sú vysoko závislé od permanentných magnetov.

Zásadným štrukturálnym problémom je, že Európa nemá dostatočné kapacity na

Zrozumiteľne o smerovaní ekonomiky

06/2026

www.klub500.skwww.linkedin.com/company/klub-500

Ekonomika • Trendy • Analýzy

to, aby túto závislosť rýchlo nahradila. Dopyt po dodávkach magnetov z alternatívnych zdrojov mimo Číny má v nasledujúcich rokoch výrazne rásť, no existujúce kapacity pokrývajú len časť potrieb, pričom aj pri plánovaných investíciách zostáva výrazný deficit. Na jeho odstránenie by bolo potrebné násobné rozšírenie kapacít naprieč celým hodnotovým reťazcom, čo si vyžaduje čas, kapitál aj politickú koordináciu.

Skutočný dosah prípadného výpadku by navyše nebol len priamy. Každý z dotknutých sektorov vytvára rozsiahlu sieť nadväzujúcich služieb od logistiky cez digitálne platformy až po finančné služby. Výpadok výroby by tak spustil dominový efekt, ktorý by zasiahol celé hospodárstvo. Reálne straty by preto mohli byť násobne vyššie než samotné odhady priamej produkcie.

